

Тестові технології як засіб формування комунікативної та літературної компетентності учнів та спосіб підготовки до ЗНО

Клімова С.В., методист

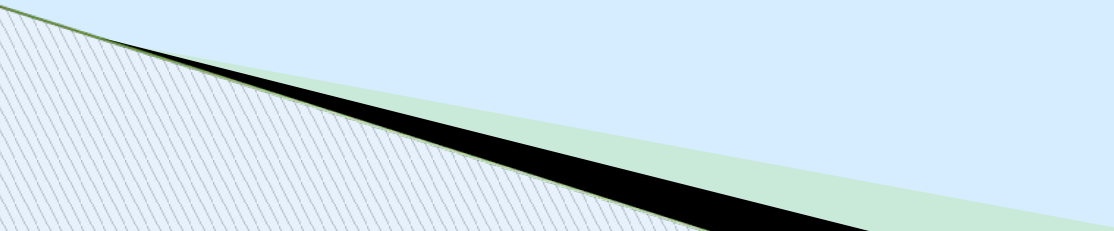
Центру модернізації
якості освіти

План навчального матеріалу

- 1. Переваги та проблеми тестування. Основні поняття тестології
- 2. Види тестових завдань
- 3. Умови ефективності використання тестових завдань на уроках мови та літератури
- 4. Підготовка учнів до тестування за завданнями, що пропонуються під час проведення зовнішнього незалежного оцінювання

Проблемне запитання

- Чому бабуся, яка сидить біля під'їзду, знає все, а учні – ні?
 - Чи легко підготувати учнів до ЗНО?
 - Чи можливо це зробити?
-

Вчителі про сильні та слабкі сторони, що характеризують підготовку до ЗНО (анкетування 2015 року)

- ЗНО змушує учнів 11 класів працювати активно.
- ЗНО примушує працювати не тільки учнів, а й учителів.
- Некоректні питання тесту.
- Не є показником грамотності учня.
- Важкі завдання.
- Дуже складні деякі тести.
- Знущення з учителя.

1. Переваги та проблеми тестування. Основні поняття тестології

- Досягнення високої якості освіти можливе лише при впровадженні новітніх технологій навчання, що ґрунтується на нових підходах подання та засвоєння навчальної інформації, сучасних методах їх вимірювання й оцінювання.
- *У тест відбирається така мінімально достатня кількість завдань, що дозволяє порівняно точно визначити, умовно кажучи, **не «хто що знає», а «хто знає більше».***

- Ідею тестування запропонував у збірці своїх праць “Дослідження про здібності людей та їх розвиток” (1883 рік) відомий англійський психолог і антрополог Френсіс Гальтон. Винахідником тестування рухала ідея створення своєрідного засобу **вимірювання** якостей людини, її здібностей, навичок, умінь, знань тощо.
- Уперше термін «*test*» (анг. випробування, проба, перевірка) був введений в наукову літературу американським психологом Дж. Кеттелом.

- Відомо, що тільки правильно складений тест може повністю відповідати сучасним цілям навчання й освіти. Багато викладачів мають певні труднощі в розробці таких тестів та їх правильному методичному застосуванні. Фундаментальні дослідження тестування як методу педагогічної діагностики, висвітлені в роботах С. Аванесова, В. Беспалька, К. Інгекампа, П. Клайна, А. Майорова, Л. Долінера та інших.

- Термін "тест" - це система завдань специфічної форми, визначеного змісту, зростаючої трудності, що дозволяє об'єктивно оцінити структуру та якісно виміряти рівень підготовленості учнів.

Чому тестування?

- ▣ **Діагностична функція** полягає у виявленні рівня знань, умінь, навичок учня.. За об'єктивністю, широтою і швидкістю діагностування, тестування перевершує всі інші форми педагогічного контролю.
- ▣ **Навчальна функція** тестування полягає в мотивуванні учня до активізації роботи із засвоєння навчального матеріалу. Для підсилення навчальної функції тестування можуть бути використані додаткові заходи стимулювання учнів, такі як: роздача викладачем зразкового переліку питань для самостійної підготовки, наявність в самому тесті навідних запитань і підказок, спільний розбір результатів тесту.
- ▣ **Виховна функція** проявляється в періодичності і неминучості тестового контролю. Це дисциплінує, організує і спрямовує діяльність учнів, допомагає виявити і усунути прогалини у знаннях, формує бажання розвинути свої здібності.

- Слово "тест" англійського походження. Класичним у педагогіці є визначення К. Інгекампа: **Тестування** – це метод педагогічної діагностики, за допомогою якого вибір поведінки, що презентує передумови чи результати навчального процесу, повинен максимально відповідати принципам зіставлення, об'єктивності, надійності та валідності вимірів, пройти обробку й інтерпретацію та бути прийнятним для застосування в педагогічній практиці.

- **Головна мета використання традиційних тестів** - упорядкувати тестованих відповідно до рівня знань, виявлених при тестуванні.
- В. Аванесов вважає, що **тест** - науково обґрунтований метод вимірювання досліджуваних особливостей особистості, а **педагогічний тест** являє собою сукупність взаємопов'язаних завдань зростаючої складності та специфічної форми, що дозволяє якісно оцінити структуру й виміряти рівень знань.

До переваг тестування зазвичай зараховують таке:

- більша об'єктивність порівняно з іншими формами контролю;
- більша справедливість;
- більш повне охоплення всього навчального матеріалу;
- більша точність оцінювання;
- економічна ефективність;
- порівняно малі витрати часу на контроль.

Для перевірки якості тесту зазвичай використовують такі показники, як надійність і валідність.

- ▣ **Надійність** контрольного завдання розуміють ступінь точності, із якою може бути визначена та чи інша ознака. Тобто встановлено, наскільки можна довіряти результатам даного тесту.
- ▣ **Валідність** тесту визначають як відповідність його результатів незалежним оцінкам знань учнів (чи інших контрольованих властивостей).

- Крім цього при розробці тестів необхідно визначати якість окремих завдань. Серед показників їхньої якості важливе місце займають:
- **рівень складності** (p_i), який визначають як середнє арифметичне балів, отриманих всіма учнями за відповідне завдання);
- **коефіцієнт кореляції** (R_i), що показує, наскільки корелюють між собою успішність виконання цього завдання й підсумкові бали учня за весь тест;
- **коефіцієнт (індекс) дискримінації** (I_i), який вказує на спроможність за результатами виконання цього завдання вирізнити групи учнів, що успішно й невдало виконали тест у цілому (найчастіше для його розрахунку беруть 1/3 кращих та 1/3 гірших за підсумковими результатами учнів).

- Після визначення цих характеристик необхідно видалити тестові завдання, що є занадто складними ($p_i < 0,2$) або надто легкими ($p_i > 0,8$). Складні завдання можна й не видаляти. Але у цьому випадку кількість балів, що отримує учень за правильне виконання певного завдання, слід встановлювати з урахуванням його складності.

Основні вимоги до тестових завдань для забезпечення їх валідності :

- кожне тестове завдання повинно мати *тільки одну думку*; якщо твердження складне, то формулювання необхідно скорочувати або поділити на декілька пунктів;
- необхідно користуватися *чіткою, зрозумілою мовою*, не використовувати багатозначних понять, рідко вживаних слів, сленгу, діалектизмів;
- слід використовувати за можливістю *прості речення*, тому що дуже короткі (у телеграфному стилі) формулювання, як правило, є багатозначними, а непомірно довгі фрази ускладнюють розуміння завдання, викликають втому;
- завдання повинні мати конкретний зміст;
- *неправильні відповіді* до тестових запитань повинні бути *правдоподібні*, мати реальне відношення до предмета, що вивчається, з метою мінімізації вгадування.

Чинники, що знижують валідність результатів оцінювання:

- 1. Завдання не відповідають цілям тестування.
- 2. Мала кількість завдань, яка не охоплює усього змісту теми.
- 3. Завдання є неоднозначними за змістом, некоректно сформульовані, у тесті містяться ключі до відповідей тощо.
- 4. У тесті вміщено завдання без урахування їх складності.
- 5. Завдання в тесті неправильно упорядковані (не враховано розташування завдань за складністю, завдання не згруповано за формою тощо).
- 6. Наявність нечітких або неповних інструкцій, що перешкоджає тестованим правильно зрозуміти, як треба працювати з тестом.
- 7. Суб'єктивність під час оцінювання завдань при відповіді або помилки при обчисленні балів у завданнях на вибір відповіді.
- 8. Не враховано час, необхідний для виконання тесту.
- 9. Порушення процедур проведення тестування, незадовільні умови контролю тощо.

- В. Аванесов вважає, що в міру становлення нової теорії тестів починає відчуватись необхідність розширення кількості критеріїв хоча б до трьох. У якості третього педагог пропонує **критерій ефективності**. Ефективність - порівняльний критерій, який дозволяє порівняти тести. Ефективним можна назвати тест, який краще, ніж інші тести, вимірює знання учнів потрібного рівня підготовки, з меншою кількістю завдань, якісніше, швидше, дешевше, і все це - за можливістю одночасно.

- Варто зазначити, що всі вище названі критерії спрямовані на єдину загальну вимогу: тест повинен давати якнайточнішу інформацію про досліджуване явище.

▣ 2. Види (формати) тестових завдань

Формати тестових завдань

- **Формати:** А, ситуаційний кластер, Х, N, R, В, ТF, D, К, С, Е, Н, І

Ситуаційний кластер

- Хоча кластер і не вважається окремим форматом тестового завдання у чистому вигляді, він широко використовується при тестуванні з різних дисциплін.
- **Кластер складається** з ввідного сценарію (опису ситуації) з наступними завданнями, що прямо стосуються цього сценарію.
- До кожного сценарію ставиться два і більше запитань. Характер цих запитань визначається змістом та елементами компетентності, вказаними в домені. При створенні кластерів необхідно стежити, щоб запитання були пов'язані зі сценарієм та не були “зчеплені” між собою. Це означає, що відповіді на запитання мають бути незалежними одна від одної. Тобто відповідь на одне запитання не повинна бути підказкою для відповіді на інші запитання з цього ж кластера і не повинна впливати на них. Цим форматом також діагностуються з першого по третій рівні когнітивного домену: знання, розуміння і засвоєння знань.

Приклад тестового завдання. Формат "Кластер". Завдання 1–2

У великій популяції лабораторних тварин протягом декількох поколінь відбувалося випадкове схрещування. Відсоток тварин, у яких спостерігалася рецесивна риса (bb), становив 49 як перед початком випадкового схрещування, так і наприкінці. У решти тварин спостерігався домінуючий фенотип, до того ж зовнішньої різниці між гетерозиготами і гомозиготами не було.

1. Яку частоту має алель b у генофонді?

A 0,70	D 0,30
B 0,51	E 0,07
C 0,49	

Правильна відповідь: A

2. Яка доля гетерозигот (Bb) у популяції?

A 0,51	D 0,09
B 0,42	E 0,07
C 0,21	

Правильна відповідь: B

- Усі типи завдань можна розподілити насамперед на два основні:
- • **завдання закритої форми із запропонованими відповідями;**
- ■ **завдання відкритої форми з вільно конструйованою відповіддю.**

▣ Завдання закритої форми, з варіантами відповідей на вибір:

- ▣ Завдання з однією правильною відповіддю;
- ▣ Завдання з кількома правильними відповідями;
- ▣ Завдання на встановлення відповідності (логічні пари);
- ▣ Завдання на встановлення правильної хронологічної та логічної послідовності.

- **Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді** - **найпростіші** у розв'язанні. У ньому запропоноване запитання передбачає 4 — 5 варіантів **відповідей**, серед яких лише один — правильний. При цьому чим більше варіантів відповідей, тим менша можливість вгадування відповіді. Наприклад, якщо запропоновано всього 2 варіанти відповіді, можливість вгадування досягає 48,7 %. Тому тестові завдання з 2 варіантами відповідей майже не використовуються (виняток складає батарея тестів із таких завдань, що пропонується учням під час актуалізації певного навчального матеріалу).

- Різновидом цих завдань є **тестові завдання з вибором кількох правильних відповідей.** У тестових завданнях цього формату учень мусить вибрати деяку кількість (наприклад, два, три чи чотири) відповідей із запропонованого списку варіантів. Тестове завдання такого формату так само, як і попереднього, діагностує знання, розуміння і застосування. Наприклад:
 - 1. Укажіть тропи, використані автором в уривку:
 - *Моя душа над снігом стала,*
 - *Неначе яблуна в плодах.*
 - А Епітет
 - Б Метафора
 - В Гіпербола
 - Г Синекдоха
 - Д Порівняння

Конкурс “5 завдань”. Хто виконає першим?

- Приклад завдання з української літератури:
- 1. До «Празької школи» української поезії належали:
- А Б.І. Антонович
- Б М. Зеров;
- В О.Теліга;
- Г Б.Лепкий;
- Д Олег Ольжич;
- Е Є. Маланюк;
- Є М. Рильський
- **Правильна відповідь: В,Д,Е**

- ▣ **Тестові завдання на встановлення відповідності.** Ці завдання належать до категорії логічних пар і називається ще **форматом розширеного вибору.** Завдання цього типу складаються з інструкції-завдання та двох стовпчиків, у яких частини матеріалу позначено буквами і цифрами.

Назва твору	Автор
1. “Енеїда”	А. О.Гончар
2. “Чорна рада”	Б. П.Куліш
3. “Кайдашева сім’я”	В. І.Котляревський
4. “Залізний острів”	Г. Панас Мирний
	Д. І.Нечуй-Левицький

Встановіть відповідність:

□ ім'я письменника – його Батьківщина

О.С.Пушкін

Данія

Ш.Перро

Німеччина

Г.К.Андерсен

Росія

Брати Грімм

Франція

- **Тестові завдання на встановлення послідовності**
- Ця форма завдань призначена перш за все для перевірки сформованості алгоритмічного мислення та алгоритмічних знань і умінь, навичок пізнавальної діяльності. Цей формат завдань більш природній для гуманітарних дисциплін, наприклад української літератури. Зразок завдання:
 - 1. Установіть послідовність виникнення літературних напрямів (течій).
 - А неоромантизм
 - Б романтизм
 - В постмодернізм
 - Г реалізм

▣ **Завдання відкритої форми**, у яких відсутні варіанти відповіді.

▣ До завдань такого типу належать:

▣ Завдання з короткою відповіддю.

▣ Завдання з розгорнутою відповіддю.

▣ Тестові завдання з пропусками

▣

- Вставте пропущений розділовий знак.
- Вставте пропущену букву в подані слова.

▣

▣ Тестові завдання на доповнення

▣

- Допишіть прізвище письменників, яких не вистачає в логічному ряду: *М.Рильський, М.Зеров, П.Филипович, ...*
- Продовжіть фразу: *Головний мотив твору називають ...*

▣

Доповнити основні жанри лірики:

1) медитація

2) ліричний вірш

3) елегія

4) _____

- На відміну від тестів множинного та альтернативного вибору тест типу "Доповнення" вимагає не впізнання чи виділення правильної відповіді з декількох альтернативних, а **відтворення з пам'яті.**

ТЗ на доповнення

- Літ. герої твору 1 _____
- Літ. герої твору 2 _____
- Літ. герої твору 3 _____

Або

- Письменник Павло Губенко відомий читачеві під псевдонімом _____

Або

- З-поміж перелічених творів сонетом є _____

- **Завдання з короткою відповіддю.** Учень повинен сам дописати відповідь, яка свідчить про наявність або відсутність необхідних знань.

□

- Запишіть форму орудного відмінка іменника *заполоч* _____.
- Укажіть автора “Енеїди” _____.
- Антонімом до фразеологізму *ляси точити є* _____.

□

МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ завдання з короткою відповіддю

- Героїню п'єси М.Куліша «Мина Мазайло» **Мотрону Розторгуєву (тьотю Мотю)** терміново викликали з Курська, тому що

Мокій «збожеволів від української мови»

- Завдання з розгорнутою відповіддю. Ця форма завдань передбачає розгорнутий виклад заданої теми. Завдання має комплексний характер, а тому для його виконання учасник повинен застосовувати широке коло знань та вмінь. Таке завдання перевіряє, як учні засвоїли комунікативну лінію програми, сформованість їхньої мовленнєвої компетенції.

- На основі зазначених вище закритих форматів завдань з'являються нові різновиди. Так, достатньо ефективною формою є ланцюжкові завдання. Нижче подано приклад.
- 1. Про історичні події 1768 року розповідає твір Т.Шевченка
- А “Кавказ”
- Б “Наймичка”
- В “Гайдамаки”
- Цей твір належить до
- А 1 періоду творчості поета
- Б 2 періоду творчості поета
- В 3 періоду творчості поета
- Г 4 періоду творчості поета
- Таким чином, тест як інструмент тестування має задовольнити низку умов, які й роблять його засобом вимірювання, а не звичайним набором запитань і завдань.

Приклади різних завдань. Їх доцільність

Приклад 1. Завдання з кількома відповідями

Автори	Книги	Буква
1 Леся Українка	А “Мені однаково”	
2 І.Франко	Б “Чорна рада”	
3 Т.Шевченко	В “Чого являєшся мені у сні?”	
4 П. Куліш	Г “Лісова пісня”	
	Д ”Гімн”	
	Е “Маруся”	
	Ж “Гайдамаки”	
	З “Мойсей”	

Приклад 2.

Обвести кружечком потрібні літери

А – твори для дітей

Б – політика

В – філософія

Г – поет

Д – живопис

Ж – музика

Імена, фамилии	Буквы
Зірка Мензатюк	А Б В Г Д
Тарас Шевченко	А Б В Г Д
Володимир Винниченко	А Б В Г Д
Максим Рильський	А Б В Г Д
Григорій Сковорода	А Б В Г Д
Микола Леонтович	А Б В Г Д

Завдання на виявлення кристалізованих чинників
**(відношення – зв'язки, побачив зайве – прибері
геть; знання тут не потрібні):**

Приклад 1.

Усі твори одного письменника, один твір іншого

Клоуз-тест – це тест з пропущеними ключовими словами

- ▣ **КЛОУЗ-ТЕСТ** (от англ. **close-test**). Тест для визначення труднощів тексту при читанні та розумінні його змісту.
- ▣ **Клоуз-тест** - це спосіб формування контекстного й комунікативного мислення

Клоуз-тест. «Прислівник»

1. Прислівник – це _____
2. У реченні найчастіше буває _____
3. Відповідає на запитання _____
4. Має морфологічні ознаки _____
5. Прислівник, поєднуючись з дієсловом, вказує на _____
6. Прислівник, поєднуючись з іменником, вказує на _____
7. Прислівник, поєднуючись з прикметником, іншим прислівником, вказує на _____

Хто швидше

I команда

1. Почули тут (ДЕ? – місця)
часу)
2. Сказав спересердя (ЧОМУ? – причин.)
означ.)
3. Відвідує щодня (КОЛИ? – часу)
МІРІ?)
4. Сказав для сміху (ДЛЯ ЧОГО? – мети)
спос. дії)
5. Зустрілися вчора (КОЛИ? – часу)
місця)
6. Їдемо верхи (ЯК? – способу дії)
спос. дії)
7. Розказував цікаво (ЯК? – якісно-озн.)
місця)

II команда

1. Зустрів учора (КОЛИ? –
2. Виглядав гарно (ЯК? – як.-
3. Дуже добрий (В ЯКІЙ
4. Спеціально чекав (ЯК? –
5. Гляньте вниз (КУДИ? –
6. Розрізав навпіл (ЯК? –
7. Не знайшов ніде (ДЕ? –

Клоузз-тест

- 1. Якщо частини складного безсполучникового речення вказують на часову послідовність, то між ними ставиться _____
- 2. Якщо у другій частині вказано на причину того, про що говориться у першій, то між ними ставиться _____
- 3. Якщо друга частина СБР вказує на наслідок того, про що говориться у першій, то між ними ставиться _____
- 4. Якщо частини СБР вказують одночасність або часову послідовність, то між ними ставиться _____
- 5. Якщо частини СБР менш пов'язані за змістом, дуже поширені, то між ними ставиться _____

Клоуз-тест (продовжити речення одним словом)

□ Автор «Слово про похід Ігорів»...

- а) співець Митуса;
- б) невідомий;
- в) князь Ігор;
- г) дружинник Овлур.

9. «Загородили русичі поле щитами...»

- а) мідними;
- б) золотими;
- в) багряними;
- г) черленими.

10. У... пораненьку відбувся перший бій дружини князя Ігоря з ворогами.

- а) Вівторок;
- б) четвер;
- в) п'ятницю;
- г) неділю.

11. «Зронив тоді великий Святослав ..., зо слізьми змішане».

- а) келих вина;
- б) капшук монет;
- в) князівське вбрання;
- г) золоте слово.

12. ... «свиснув на коня за річкою: подає вістку князеві».

- а) Всеволод;
- б) Овлур;
- в) Володимир;
- г) Кончак.

Розташуйте події у їхній послідовності

Возкриття
Я
таємниці
літер "С.
В."

Полюван
ня на
смугача

Пригода
в
термітни
ку

Втеча
з
факторі
ї

Ярмарка
в
Казонде

Загибел
ь
капітана
Халла та
його
команди

Зустріч
героїв
із
Гаррісом

Порятунок
потер-
пілих з
"Вальдека"

Важкий
шлях
"Пілігрима
" до
омріяного
порту

□ **Фасет** - це форма запису можливих паралельних варіантів завдання, що є обов'язковою вимогою при розробці тесту, що має на кожне завдання набір паралельних завдань.

Приклад фасета

- 1. НАТАША РОСТОВА ТАНЦЕВАЛА {котильон, мазурку, вальс} с
- 1) Андреем
- 2) Пьером
- 3) Давыдовым
- 4) Долоховым

- {ВЕРГІЛИЙ, ГОМЕР та ін.} ПИСАВ
 - драми та вірші
 - вірші й поеми
 - поеми и драми

Приклад фасетного завдання.

ПРИ {
 рівномірному
 не рівномірному
} ДВИЖЕННИИ {
 скорість
 ускорення
} ТЕЛА

1) змінюється

2) не змінюється

Простий алгоритм фасета

Шекспір

вірші

Бальзак

писав романи

Тургенєв

повісті

- **Технологія конструювання тестових завдань** передбачає дотримання низки правил:
- – кожне тестове завдання має оцінювати досягнення важливої та суттєвої освітньої цілі; потрібно уникати перевірки незначущих або надмірно вузькоспеціальних знань;
- – кожне тестове завдання має перевіряти відповідний рівень навчальних досягнень учнів;
- – умова тестового завдання повинна містити чітко сформульоване, зрозуміле, конкретне, без двозначностей у відповідях завдання, що має фокусуватися на одній проблемі;
- – запропоновані відповіді не повинні бути суб'єктивними судженнями, містити суб'єктивні оцінки, бути суперечливими, незагальноприйнятими або недоведеними фактами;
- – тестові завдання мають містити тільки сучасні наукові елементи знань. Наприклад, запитання "Життєвий і творчий шлях якого з українських митців ХХ століття вважають "трагедією великого таланту"?" сформульовано невдало, оскільки передбачає суб'єктивну відповідь кожного з випробуваних. Вдалим є таке формулювання запитання "Життєвий і творчий шлях кого з українських митців ХХ століття, за оцінкою літературознавця Ю.Солод, трактують як "трагедію великого таланту"?"

- – варіанти відповідей мають бути гомогенними (однорідними);
- – усі дистрактори повинні бути вірогідними (правдоподібними).
- – ТЗ не повинні залежати одне від одного: інформація, що міститься в одному тестовому завданні, не повинна давати відповідь на інше тестове завдання або, навпаки, незнання відповіді на перше ТЗ не може заважати екзаменованому відповісти на наступне запитання;
- – забороняється використання алогічних дистракторів, тобто таких, що не відповідають умові ТЗ або не належать до розглядуваного поняття (об'єкта);
- – не рекомендується використовувати як правильну відповідь чи дистрактор фрази з використанням абсолютних термінів "все з вищевказаного", "нічого з вищевказаного", а також слова "ніколи", "завжди", "тільки", "інколи", "ймовірно";
- – умова за можливістю має бути сформульована позитивно;
- – необхідно уникати у формулюванні умови підказок типу:
- – граматична невідповідність між умовою та варіантами відповідей;
- – повторення у правильній відповіді слів з умови;
- – використання прикладів з підручника як тестових завдань;
- – найдовша правильна відповідь;
- – дистрактори, що виключають один одного;
- – ситуації, коли одне тестове завдання є підказкою для другого;
- – для кожного ТЗ у процесі його апробації обчислюють середнє значення складності і трудомісткості, що необхідно для визначення загального часу виконання тесту.

Невдало

Визначте, що НЕ належить до переваг формату А

Основним поняттям аксіологічного Аналізу НЕ є поняття “цінності”.

Краще

Вкажіть недолік формату А

Основним поняттям аксіологічного аналізу є поняття “цінності”.

□ 3. Умови ефективності використання
тестових завдань на уроках української мови
та літератури

- Як порівняно нова й сучасна освітня технологія, тестові завдання активізують пізнавальну діяльність школярів, сприяють розвитку в них уміння концентруватися, робити правильний вибір, усувати неточності й неповноту у формулюванні певних тверджень. Однак усе це вимагає від учителя української літератури нових підходів до організації навчально-виховного процесу, посилення порівняльного та аналітичного аспектів при вивченні життя і творчості різних письменників, системного планування навчальної діяльності при підготовці учнів до зовнішнього незалежного оцінювання.

Провідні етапи створення тестів в умовах комунікативного підходу:

- ▣ 1. Розробка структури комунікативного субтесту з забезпеченням автентичності тестових завдань, врахуванням відповідності змісту тестових завдань, підвищення мотивації щодо їх виконання тестованими.
- ▣ 2. Виділення головних принципів створення комунікативно спрямованих тестових завдань та вимог до їх розробки.
- ▣ 3. Створення банку комунікативно спрямованих тестових завдань для перевірки мовленнєвих умінь у різних видах професійно орієнтованого читання, що включає укладання специфікації (технічні рекомендації, методичні рекомендації, критерії оцінювання), визначення головних типів та видів тестових завдань.
- ▣ 4. Аналіз провідних якостей тестових завдань, як-от: валідність, надійність, практичність, складність пунктів тестових завдань, економічність.
- ▣ 5. Укладання субтестів з читання для поточного/ модульного тестування, спрямованих на перевірку окремих мовленнєвих умінь в певних видах професійно орієнтованого читання у майбутніх інженерів.
- ▣ 6. Визначення та вдосконалення найбільш придатних тестових завдань, здатних вимірювати необхідні мовленнєві вміння в різних видах професійно орієнтованого читання у майбутніх інженерів після обробки та інтерпретації отриманих результатів тестованих.
- ▣ 7. Відбір тестових завдань для поточного та модульного контролю.

- За метою використання та місцем у навчальному процесі розмежовують тести **навчальні** й **контрольні**.
- Технологія використання тестових завдань на уроках української мови та літератури передбачає систематичність (науковці найчастіше називають частотність 1 раз на 3-4 уроки), відповідність загальній структурі уроку при вивченні та закріплення нового матеріалу, підвищує інтерес до навчання та відповідальність за його результати.
- Використання тестових технологій на уроках української мови здійснюється в **три етапи**: теоретична й практична підготовка вчителя та учнів до проведення тестування, організація тестування, аналіз і корекція результатів.

Класифікація за *видом контролю*:

- тести вхідного контролю;
- тести поточного або проміжного контролю;
- тести рубіжного або підсумкового контролю;
- тести заключного (вихідного) контролю.

Категорії навчальних цілей в когнітивній сфері

1. **Знання** Учень: знає терміни, що використовуються, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи.
2. **Розуміння** Учень: розуміє факти, правила, принципи, інтерпретує словесний матеріал, схеми, графіки, діаграми.
3. **Застосування** Учень: використовує поняття і принципи в нових ситуаціях; застосовує закони і теорії в конкретних практичних ситуаціях; демонструє правильне застосування методу чи процедури.
4. **Аналіз** Учень: виділяє приховані припущення; бачить помилки і недоліки в логіці міркувань; розмежовує факти і наслідки; оцінює значущість даних.

Категорії навчальних цілей (продовження)

□ 5. Синтез

- Учень: пише невеликий твір; пропонує план проведення експерименту; використовує знання з різних галузей, щоб скласти план розв'язання тієї чи іншої проблеми.

□ 6. Оцінювання

- Учень: письмово оцінює логіку побудови матеріалу;
- оцінює відповідність висновків наявним даним,
- значущість того чи іншого продукту діяльності,
- використовуючи внутрішні критерії;
- оцінює значущість того чи іншого продукту
- діяльності, використовуючи зовнішні критерії.

Когнітивний рівень. Знання фактів

- 1. Хто з письменників був учасником літературного угруповання Бу-Ба-Бу?
- А Ю.Покальчук
- Б О.Забужко
- В І.Лучук
- Г Ю.Андрухович
- Д Ю.Позаяк

- Кількість завдань у тесті Ч. Спірмен запропонував визначити як "довжина тесту". З чисельністю завдань пов'язана точність педагогічного вимірювання якості навчання.
- Для тематичної перевірки знань учнів у процесі експрес-контролю можна використовувати тест-карту довжиною в 15 - 20 тестових завдань. Необхідним є також кілька варіантів завдань для тестового тематичного контролю.

- Прийнято такий розподіл оцінок (хоча можливі варіанти): отримання учнем у процесі тестування від 100 до 90 % від максимальної кількості балів відповідає високому рівню; від 89 до 60 % — достатньому; від 59 до 30 % — середньому; від 29 % та нижче — початковому.

- При виробленні навичок учнів самостійно створювати тестові завдання учитель, звертаючи увагу на різні його частини, може пропонувати учням роботу щодо розробки завдання повністю або певної його частини:
- Наведіть приклад основи завдання та відповідей до нього на основі рядків вірша Л.Костенко «Летять на землю груші, як з рогаток...»:

○

Сидить просмолена ворона

В береті сонця набакир

А

Б

В

Г

- Цей прийом має ще назву «псевдотести». Тобто учням пропонуємо незавершені тестові завдання, у яких є варіанти відповідей, але немає основи завдання, яку учень повинен створити самостійно..

Завдання з короткою відповіддю

- 1. Давньоримський поет Горацій казав, що "праця цих людей важка. Під час роботи вони часто чухають потилицю і гризуть нігті." Хто ці люди?

- 2. Одне слово в Біблії повторюється 46 тисяч 227 разів. Яке? _____
- 3. Відомий французький письменник Оноре де Бальзак вважав цей товар невідгидним: "він дуже дорого коштує і надто погано зберігається". Що це? _____
- 4. На думку Г.Гейне, "янголи звать це небесною відрадою, чорти - пекельною мукою". Що це?

- 5. Хто з відомих російських поетів народився в один рік із Т.Шевченком?

- 6. Цей людський недолік В.Шекспір у трагедії "Отелло" називає "чудовиськом із зеленими очима". Що це? _____
- 7. Запишіть слово, яке грецькою мовою означає "десятиденник"

Назвіть помилки у завданні

□ Тестове завдання на відповідність

□ 1. Афродіта А Нептун

□ 2. Посейдон Б Перун

□ 3. Ерот В Гіменей

□ 4. Гіменей Г Амур

Д Венера

□ **Відповідь**

□ 1Д. 2А. 3Г. 4В.

□ Грецькій Афродіті відповідає римська Венера, грецькому Посейдону - Нептун, грецькому Ероту - Амур. А якому римському богові відповідає грецький Гіменей? Відповідь. Також Гіменей.

Приклад технологічної матриці для перевірконої роботи в 10 класі

Тема	Кількість завдань
Біографічні факти й літературна діяльність авторів	3
Літературна критика	1
Літературознавчі терміни	2
Петербург в російській літературі	1
Особливості жанрів	1
Роль епізодів (сцен) у розвитку теми, ідеї чи сюжету	2
Зміст твору	2
Структура твору	1
Художні засоби зображення	2
Разом	15

Матриця тесту за навчальною темою "Літературні казки. Загадки. Прислів'я. Приказки" (5 клас шкільного курсу української літератури)

Домени	Рівні						Всього
	1. Знання	2. Розуміння	3. Застосування	4. Аналіз	5. Синтез	6. Оцінювання	
Ключові поняття теми – "літературна казка", "загадка", "прислів'я", "приказка"	3	1	–	1	–	–	5
Зміст казок та іншого навчального матеріалу, персонажі казок	4	–	–	–	2	–	6
Провідна думка вивчених творів, вміння її визначити	1	–	1	1	1	–	4
Аналіз творів (казок), персонажів, подій тощо, визначення їх значення або розкриття символічного значення	–	3	1	1	1	1	7
Виділення і з'ясування ролі художніх засобів, персонажів у творі тощо	–	–	–	1	–	1	2
Аналіз і визначення композиції казки, особливостей будови прислів'їв, приказок, загадок	–	–	1	1	–	–	2
Складання плану твору, характеристики образу-персонажа	–	–	2	–	–	–	2
Здатність висловити власне бачення щодо...	–	–	–	–	–	2	2
Максимальна кількість	8	4	5	5	5	3	30

Профіль знань

- ▣ Профіль знань –це упорядкований набір оцінок (вектор-рядок) у матриці тестових результатів. Профіль є правильним, якщо в результатах учня всі нулі йдуть за всіма одиницями.

Як зробити цільову добірку завдань

- Перевірка знання тексту.
- **Василь Симоненко. «Цар Плаксій та Лоскотон».**
 1. Де гуляє вітровій, —
Там цвіте краса-країна
З дивним ім'ям _____(**Сльозолий**).
 2. І колись в країні тій
Був па троні цар Плаксій,
Голова його мов _____(**бочка**),
Очі — ніби _____(**кавуни**).

Перевірка знання тексту через завдання на відповідність

- ▣ Завдання: **Чому в поезії Антонича природа схожа на людину?** (за віршем “Весна”)
- ▣ (прийом: знайди відповідник (розрізані частини паперу з написаними словами поєднати))

Антонич	трава
блакитне небо	дзбан скляний
листя	кусні скла
рушниця ночі	Зорі-кулі
кущ калини	<i>(зайвий елемент)</i>

Октавио Окампо

Naxodka.od.ua

Октавио Окампо. Картини-ілюзії

□ Пишет в стиле испанского **сюрреализма**. Глядя на **картины Октавио Окампо**, сначала понимаешь лишь то, что с твоими глазами происходит что-то странное, а только потом начинаешь различать, что лица на картинах состоят из различных предметов, животных, элементов пейзажа, такова сила оптической иллюзии! Мастерство **художника Октавио Окампо** обманывать зрение вызывает настоящее восхищение, он создает оптические иллюзии не из каких-нибудь треугольничков или кружков, а из мастерски выписанных объектов реальности.

Завдання на встановлення послідовності за твором Ч.Діккенса «Різдвяна пісня у прозі»

- Склади ланцюжок помилок Скруджа, доведи, що втрата людських почуттів привела до деградації

Любов
до
грошей

жадібність

самотність

скнара

Зрада у
коханні,
друзів

жорстокість
у стосунках

байдужість
до
оточуючих

□ 4. Підготовка учнів до тестування за завданнями, що пропонуються під час проведення зовнішнього незалежного оцінювання

- Разом із тим, учитель за результатами звітів про результати ЗНО минулих років та на основі власних досліджень має виявляти навчальні теми (чи найважчі питання будь-якої теми) і планувати роботу щодо усунення прогалин у знаннях учнів (наприклад, традиційно важкою для учнів є тема «Відмінювання числівників»).
- Інший шлях підготовки учнів до ЗНО – це організація повторення навчального матеріалу під час проведення уроків та в самостійній діяльності учнів.
- Зокрема, повторюючи таке питання, як «Конфлікти та проблематика повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків», на основі створеної схеми одній групі (або двом групам) учнів пропонується як домашнє завдання, розробити тестові завдання щодо конфліктів зазначеного твору.

- Визначивши проблеми твору: сила кохання; вплив мистецтва на людину; стосунки батьків і дітей; язичництво і християнство, - іншій групі (двом групам) пропонується розробити за ними також тестові завдання. На наступному уроці учні обмінюються цими завданнями, виконують їх, а також здійснюють експертну оцінку та самооцінку якості розроблених завдань.

- Діяльність учнів з питань підготовки до ЗНО повинна бути чітко організована, а її мета та завдання зрозумілі учням.
- Приклад завдання: . *«Я покорюсь вашій волі і для вас за першого жениха, вам угодного, піду заміж; перенесу своє горе, забуду Петра...»*, - говорить своїй матері
- А Наталка Полтавка
- Б Леся Череванівна
- В Маруся Дрот
- Г Галя Гудзь
- Важливо, щоб, отримуючи завдання, учні розуміли тему, що пропонується для опрацювання, а попередня робота щодо повторення навчального матеріалу здійснювалася за певним алгоритмом. Зокрема, щодо зазначеного вище завдання, це такі складові:
- Тема, що пропонується для опрацювання: «Література кінця XVIII – початку ХХ ст. І.Котляревський. «Наталка Полтавка».
- Причини помилок: невміння розрізнити, порівняти риси жіночих персонажів на основі їх цитатної характеристики у таких творах, як «Наталка Полтавка» І.Котляревського, «Чорна рада» П.Куліша, «Маруся» Г.Квітки-Основ'яненка, «Максим Гримач» Марко Вовчок, «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного.

□ Алгоритм підготовки учнів.

- Порівняння жіночих образів зазначених творів. Складання цитатної характеристики цих персонажів.
 - Проблема ідеалу моральної чистоти в зображенні жіночих персонажів в українській літературі ХІХ ст., зокрема в образі **Наталки Полтавки**.
 - Доведення тези, що жіночі образи в зазначених творах свідчать про те, що їх автори глибоко розуміли психологію та добре знали складні обставини життя українських жінок за часів кріпацтва та в пореформений час.
- Розглядаючи тестові завдання, що пропонуються учням під час ЗНО, учитель має організувати роботу так, щоб поглибити знання учнів, підвищити їх мотивацію до навчання, розв'язати складні для випускників питання.

Дякую за увагу!

